

FRANCJA

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne:

powierzchnia (Francja metropolitalna*):	551 500 km ²	
ludność:	67,186 mln	
głowa państwa:	prezydent Emmanuel Macron	od 14 maja 2017 r.
premier:	pan Édouard Philippe	od 15 maja 2017 r.
minister gospodarki i finansów:	pan Bruno Le Maire	od 17 maja 2017 r.
minister ds. europejskich i zagranicznych:	pan Jean-Yves Le Drian	od 17 maja 2017 r.
ambasador Francji w Polsce:	pan Pierre Lévy	od 28 września 2016 r.
ambasador RP we Francji:	Pan Tomasz Młynarski	od 12 września 2017 r.
najbliższe wybory parlamentarne:	kwiecień 2022 r.	

*Francuskie terytoria w Europie, włączając Korsykę.

Wskaźniki makroekonomiczne

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019*	2020*	2021*
PKB (w mld EUR)	2 234	2 295	2 353	-	-	-
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	31,8	32,4	32,8	-	-	-
PKB (wzrost w %)	1,1	2,3	1,7	1,3	1,3	1,2
Deficyt budżetowy (% PKB)	-3,5	-2,8	-2,5	-3,1	-2,2	-2,2
Dług publiczny (% PKB)	98,0	98,0	98,4	98,9	98,9	99,2
Inflacja (HICP, roczna zmiana w %)	0,3	1,2	2,1	1,3	1,3	1,3
Bezrobocie (w %)	10,1	9,4	9,1	8,8	8,2	8,0
Eksport towarów i usług (% PKB)	30,2	30,8	31,3	-	-	-

Import towarów i usług (% PKB)	30,9	31,9	32,1	-	-	-
Eksport towarów i usług (w mld EUR)	675,769	707,336	737,399	-	-	-
Import towarów i usług (w mld EUR)	689,287	731,624	755,600	-	-	-
Bilans handlowy (towary i usługi w mld EUR)	-13,518	-24,288	-18,201	-	-	-
Bezp. inwestycje zagr. we Francji (w mld USD)	694,859	818,471	824,915	-	-	-
Inwestycje bezp. Francji za granicą (w mld USD)	1284,870	1466,516	1507,821	-	-	-

Źródło: EUROSTAT; UNCTAD (dane dot. inwestycji bezpośrednich); DG ECFIN (Autumn 2019 Economic Forecast) * prognoza

1. Podstawowe informacje

Republika Francuska to państwo unitarne, o półprezydenckim systemie rządów. Głową państwa jest prezydent Emmanuel Macron, sprawujący tę funkcję od 2017 roku. Prezydent jest wybierany na pięcioletnią kadencję w wyborach bezpośrednich (kadencja głowy państwa uległa skróceniu z siedmiu lat na mocy referendum konstytucyjnego z 2000 roku).

Prezydent powołuje oraz odwołuje premiera, którego wybór zatwierdza jednak Zgromadzenie Narodowe, niższa izba parlamentu. Władzę ustawodawczą sprawuje dwuizbowy parlament – Zgromadzenie Narodowe (liczy 577 deputowanych, wyłanianych w wyborach bezpośrednich na pięcioletnią kadencję) oraz Senat (348 członków, wybieranych przez elektorów na 6-letnią kadencję; zgodnie z nowym cyklem wyborczym połowa senatorów jest wybierana co trzy lata).

Francja jest państwem członkowskim Unii Europejskiej (od momentu założenia) oraz innych organizacji i instytucji międzynarodowych, w tym WTO czy OECD. Jest stałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ, w którym posiada prawo weta. Wchodzi także w skład grupy G7, skupiającej siedem państw, będących jednymi z najważniejszych na świecie pod względem gospodarczym. Francja należy również do strefy euro. Ze względu na liczne terytoria zamorskie posiada największą powierzchnię spośród wszystkich państw członkowskich (łącznie 643 801 km²).

Francja metropolitalna jest podzielona na trzynaście regionów, 96 departamentów oraz ok. 36 300 gmin. Ustawa z 1971 r. nadała szczególny status trzem największym miastom kraju – Paryżowi, Marsylii i Lyonowi. Do terytoriów zależnych Francji należą m.in. Gujana Francuska, Gwadelupa, Martynika i Reunion. ,

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się w czerwcu 2017 r. Największą liczbę głosów zdobyła partia założona przez prezydenta Emmanuela Macrona – La République En Marche!, która startowała w wyborach wraz z centrowym Ruchem Demokratycznym. Razem obie partie zdobyły 350 spośród 577 miejsc w Zgromadzeniu Narodowym. Z kolei Republikanie – 112 miejsc, Partia Socjalistyczna – 30 miejsc, Francja Nieuległa (fr. *La France Insoumise*) – 17 miejsc, Francuska Partia Komunistyczna – 10 miejsc, Zjednoczenie Narodowe (do 2018 r. Front Narodowy) – 8 miejsc.

Wcześniej, na przełomie kwietnia i maja 2017 r., odbyły się we Francji wybory prezydenckie, które wygrał w drugiej turze Emmanuel Macron, uzyskując 66,1% głosów. Kontrkandydatka E. Macrona, Marie Le Pen z Frontu Narodowego zdobyła w drugiej turze 33,9% głosów.

2. Sytuacja gospodarcza we Francji

Francja jest trzecią największą gospodarką w UE (po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE awansując na drugie miejsce wyżej). Według danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego za rok 2018 Francja jest 6. państwem na świecie pod względem PKB w ujęciu nominalnym.

Wkład poszczególnych sektorów w PKB jest następujący: usługi – 78,8%, przemysł – 19,5% i rolnictwo – 1,7%.

W 2017 r. PKB kraju stanowiło 14,9% PKB UE (3. miejsce po Niemczech i Wielkiej Brytanii). W 2017 r. łączny wkład Francji do budżetu UE wyniósł 16,234 mln euro.

Sytuacja gospodarcza kraju pozostaje stabilna, co potwierdzają oceny agencji ratingowych (wg Moody's – Aa2, natomiast wg Fitch – AA).

Deficyt budżetowy w 2018 r. uplasował się na poziomie 2,5% PKB i wyniósł 76,1 mld euro, tj. mniej o ok. 4 mld euro niż prognozował francuski rząd (80 mld euro). Spowodowane to było m.in. większymi niż oczekiwano przychodami budżetowymi (o 2,1 mld euro), a także większymi (o 1,7 mld euro) dochodami z podatku od osób prawnych (CIT). Mimo zwiększonych przychodów i ograniczenia wydatków budżetowych (w wys. ok. 4 mld euro), deficyt budżetowy Francji w 2018 r. wzrósł o 8,4 mld euro w porównaniu do 2017 r. (67,7 mld euro).

Dług publiczny netto Francji wzrósł o 56,6 mld euro, osiągając wartość 2 315,3 mld euro. Zadłużenie kraju wyniosło 98,4% PKB.

Francja zmaga się z poważnymi problemami społecznymi, których wyrazem stały się protesty tzw. „żółtych kamizelek” (fr. *Gilets jaunes*), trwające od listopada 2018 roku. Były one reakcją na zapowiedzianą przez prezydenta Emmanuela Macrona na początek 2019 r. kolejną podwyżkę akcyzy na paliwa, zwłaszcza na olej napędowy (w ciągu roku cena wzrosła o 23%). Władze chciały w ten sposób skłonić kierowców do wymiany samochodów na hybrydowe lub elektryczne. Wywołało to opór części społeczeństwa, która musiałaby ponieść koszty wymiany. Ponadto liberalna reforma kodeksu pracy, podwyższenie generalnej składki na ubezpieczenie społeczne o 1,7% (z 7,5% do 9,2%), oraz zmniejszenie opodatkowania 10% najbogatszych Francuzów (zamiana solidarnego podatku od majątku na podatek wyłącznie od nieruchomości) wpłynęły na postrzeganie E. Macrona jako „prezydenta bogatych”.

Rynek pracy pozostaje od lat jedną z najsłabszych stron francuskiej gospodarki. Przedsiębiorcom brakuje wykwalifikowanych pracowników, ale jednocześnie utrzymuje się wysokie bezrobocie (według prognoz Eurostatu 8,8% w 2019 r., co stanowi najniższy poziom od 2009 roku). Dlatego na początku 2018 r. prezydent E. Macron postanowił zmienić system szkoleń zawodowych i staży, zwiększyć grupę uprawnionych do świadczeń dla bezrobotnych oraz zreformować prawo pracy. Niezadowolenie społeczne wywołało jednak zbyt wolne tempo reform i niespełnienie wszystkich oczekiwań.

Pierwsza manifestacja, która odbyła się 17 listopada, zgromadziła w całej Francji niemal 300 tys. osób. Początkowo poparcie dla protestów wynosiło ok. 75%. Obecnie spadło ono poniżej poziomu 50%. Pod presją prezydent E. Macron zapowiedział m.in. podwyższenie płacy minimalnej i obniżenie podatków od dochodów emerytalnych. Protesty drastycznie obniżyły poparcie dla prezydenta i rządu (według Ifop poparcie dla prezydenta wyniosło w lipcu 2019 r. ok. 26%, natomiast w październiku 2019 – 34%).

Przygotowano w oparciu o m.in. dane EUROSTAT, materiały prasowe i analizy PISM.

Handel

W 2018 r. deficyt w obrocie towarowym Francji wyniósł 59,9 mld euro (2,5% PKB) i uległ zwiększeniu o 2,1 mld euro w porównaniu z rokiem 2017. Przyczyną wzrostu deficytu było zwiększenie deficytu związanego z importem nośników energii, czego powodem był wzrost cen ropy naftowej.

Eksport francuski wzrósł w 2018 r. o ok. 3,8% w porównaniu do 4,5% w roku 2017. Wzrost francuskiego eksportu koncentrował się na państwach członkowskich UE, podczas gdy tempo wzrostu sprzedaży do krajów trzecich zmalało. Import w 2018 r. rósł mniej dynamicznie niż w roku poprzednim (+3,9% w 2018 r. w porównaniu do +6,8% w 2017 roku). Wzrost importu koncentrował się w sektorze samochodowym, maszynowym i metalurgicznym. Ponownie zmalał import w sektorze aeronautycznym i kosmicznym, w szczególności w zakresie importu silników lotniczych z Wielkiej Brytanii.

Poprawa wyników w eksporcie jest jednym z celów rządu Francji, którego reformy obniżające koszty pracy oraz koszty kapitału mają poprawić konkurencyjność francuskich przedsiębiorstw. Rząd dąży też do poszerzenia grona firm, które prowadzą ekspansję za granicą. Francja liczy na pozytywne efekty strategii dot. handlu zagranicznego ogłoszonej w lutym 2018 r., która opiera się na reformie systemu wsparcia dla firm oraz reformie finansowania eksportu.

Turystyka

Francja jest najczęściej odwiedzanym krajem na świecie pod względem liczby turystów (89,4 mln w 2018 roku). Turystyka jest jednym z kluczowych sektorów dla francuskiej gospodarki. Stanowi ok. 8% PKB kraju oraz zapewnia wpływy do budżetu w wysokości ok. 56 mld euro. Zatrudnionych w tym sektorze jest ok. 2 mln osób. Celem francuskiego rządu jest, by do 2020 r. kraj odwiedziło 100 mln zagranicznych turystów.

W 2018 r. liczba turystów we Francji wzrosła o 3% r/r do poziomu 89,4 mln odwiedzających, co stanowi dotychczasowy rekord. Zarejestrowano także rekordową liczbę noclegów – 438,2 mln.

3. Umowy dwustronne z obszaru właściwości MPiT

Ustawą z dn. 13 kwietnia 2018 r. Prezydent RP wyraził zgodę na wypowiedzenie *Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Francuskiej w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji*, podpisanej w Paryżu dn. 14 lutego 1989 r. Termin zakończenia obowiązywania umowy upłynął w dn. 19 lipca 2019 r.

Powodem wypowiedzenia było wezwanie państw członkowskich ze strony Komisji Europejskiej do zakończenia obowiązywania umów o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji (tzw. intra-EU BIT), jako niezgodnych z prawem Unii Europejskiej.

4. Wymiana handlowa z Polską (mld euro)

Francja jest 6. partnerem handlowy Polski pod względem wartości obrotów towarowych. Na liście rynków eksportowych od lat plasuje się na pozycji 4. (5,6% udziału w 2018 r.), z kolei pod względem udziału w imporcie od 2016 r. znajduje się na miejscu 5. (3,7% udziału w 2018 roku).

Dwustronna wymiana handlowa stale wzrasta (za wyjątkiem 2012 r., gdy odnotowała niewielki spadek w porównaniu z rokiem poprzednim). Ponadto od lat **Polska odnotowuje dodatni bilans handlowy** w obrocie towarowym z Francją.

Obroty towarowe w mld euro

	2014	2015	2016	2017	2018	Dynamika 2017=100	I-IX 2018	I-IX 2019	Dynamika I-IX 2018 =100
Eksport	9,272	9,946	10,175	11,629	12,485	107,4%	9,329	10,148	108,8%
Import	6,304	6,646	7,196	7,997	8,375	104,7%	6,266	6,320	100,9%
Obroty	15,577	16,593	17,371	19,627	20,860	106,3%	15,595	16,469	105,6%
Saldo	2,968	3,299	2,979	3,632	4,110		3,062	3,827	

Źródło: GUS

W 2018 r. polski eksport towarów do Francji zwiększył się o 7,4%, do 12,485 mld EUR, a import o 4,7%, do 8,375 mld EUR. Takie wyniki przełożyły się na dalsze powiększenie nadwyżki obrotów, do 4,110 mld EUR w 2018 r.

Według danych GUS za okres od stycznia do września 2019 r. (trzy kwartały) polski eksport do Francji wzrósł o 8,8% w porównaniu z analogicznym okresem w roku ubiegłym (łącznie wyniósł 10,148 mld euro). Natomiast import z Francji uległ wzrostowi o niecały 1% – z 6,266 mld euro do 6,320 mld euro. Polska utrzymuje dodatnie saldo obrotów handlowych z Francją, które uległo zwiększeniu o 0,765 mln euro w porównaniu z okresem od stycznia do września 2017 roku.

Jednocześnie Polska jest liczącym się partnerem handlowym Francji. Według danych ITC **w 2018 r. eksport do Polski stanowił 2,1% ogólnego francuskiego eksportu, co sytuuje nasz kraj na 10. pozycji wśród głównych odbiorców francuskich towarów. Na 10. miejscu polska gospodarka plasuje się także na liście głównych dostawców towarów do Francji (1,9% udziału).**

Towary o najważniejszym znaczeniu w polskim eksporcie do Francji (za rok 2018):

- *kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części*, których eksport wzrósł o 1,1%, do blisko 2 mld EUR (ok. 16% udziału),
- *maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części, rejestratory i odtwarzacze dźwięku, obrazu i dźwięku, ich części i akcesoria* – wzrost eksportu o 11,7%, do 1,7 mld EUR (13,8% udziału),
- *pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria* – wzrost eksportu o 7,6%, do blisko 1,5 mld EUR (ok. 12% udziału),
- *meble, pościel, materace, lampy, reklamy świetlne, budynki prefabrykowane* – wzrost eksportu o 1,4%, do ok. 760 mln EUR (6,2% udziału),
- *tworzywa sztuczne i artykuły z nich* – wzrost eksportu o 11,2%, do ok. 715 mln EUR (5,8% udziału).

Wymiana handlowa Polski z Francją ma charakter wewnętrzzgałęziowy. Po stronie importu, analogicznie jak w eksporcie, dominujące znaczenia mają:

- *pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria* – wzrost importu o 0,8%, do 1,3 mld EUR (ok. 16% udziału),
- *kotły, maszyny i urządzenia mechaniczne oraz ich części*, których import wzrósł o 2%, do blisko 1 mld EUR (ok. 12% udziału),
- *maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części, rejestratory i odtwarzacze dźwięku, obrazu i dźwięku, ich części i akcesoria* – wzrost importu o blisko 5%, do 720 mln EUR (8,7% udziału),
- *tworzywa sztuczne i artykuły z nich* – spadek importu o 0,6%, do ok. 680 mln EUR (8,3% udziału) oraz
- *produkty farmaceutyczne* – wzrost importu o 4,5%, do ok. 450 mln EUR (5,4% udziału).

5. Inwestycje polsko-francuskie

Według szacunków NBP, na koniec 2017 r. wartość kapitału zainwestowanego przez francuskie firmy w Polsce wyniosła 17,9 mld EUR (wobec 18,2 mld EUR rok wcześniej). Stanowiło to 9% łącznej wartości zagranicznego kapitału zainwestowanego w Polsce (199,1 mld EUR) i plasowało Francję na 4. miejscu wśród największych zagranicznych inwestorów po Niderlandach, Niemczech i Luksemburgu. W 2017 r. odnotowano odpływ kapitału francuskiego z Polski o wartości 912,9 mln EUR, co wynikało ze zmian organizacyjnych w grupie kapitałowej związanej z produkcją części samochodowych.

Przy uwzględnieniu kryterium kraju siedziby podmiotu dominującego Francja uplasowała się na koniec 2017 r. na 3. miejscu po Niemczech i USA z inwestycjami na poziomie ok. 18,8 mld EUR.

Według danych GUS, na koniec 2017 r. funkcjonowały w Polsce 1092 podmioty z udziałem francuskiego kapitału, z czego blisko połowa (tj. 491) zatrudniała do 9 osób. W tym okresie na polskim rynku obecnych było 257 firm z Francji, których inwestycje przekraczały 1 mln USD. W podziale według sekcji PKD, francuskie inwestycje w Polsce są zlokalizowane głównie w przetwórstwie przemysłowym (19,1%), w handlu i naprawach pojazdów samochodowych (10,1%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (7,5%). Najwięcej podmiotów z kapitałem francuskim było zarejestrowanych w woj. mazowieckim (78,7%) oraz wielkopolskim (4,7%) i dolnośląskim (4%).

Na koniec 2017 r. w Polsce inwestowali m.in. Michelin, Valeo, Sanofi-Aventis, Saint-Gobain, Essilor (przetwórstwo przemysłowe), Carrefour, Auchan, Leroy-Merlin (handel detaliczny), Alcatel-Lucent, Antalis, (informacja i komunikacja), Sodexo (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), Axa, BNP Paribas, Crédit Agricole, Société Générale (działalność finansowa i ubezpieczeniowa), EDF, Dalkia, GDF Suez, Alstom (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną), Lafarge, Eiffage Polska, Colas (budownictwo), FM Logistics (transport i gospodarka magazynowa), Konsalnet (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca).

Według szacunków NBP, na koniec 2017 r. stan należności z tytułu polskich inwestycji zagranicznych we Francji wyniósł 505,9 mln EUR (wobec 668,5 mln EUR rok wcześniej). Stanowiło to 2% łącznej wartości polskiego kapitału zainwestowanego zagranicą (25 mld EUR) i plasowało Francję na 15. miejscu wśród odbiorców polskich inwestycji. W 2017 r. odnotowano odpływ kapitału polskiego z Francji o wartości 142,6 mln EUR (wobec odpływu 25,7 mln EUR w 2016 r.).

Spośród polskich firm we Francji inwestują m.in. Rawlplug S.A., Can-Pack, Sanok Rubber Company (w sektorze produkcji przemysłowej), Mawflow France Automotive (w branży motoryzacyjnej), Fakro, Oknoplast, Domibat (w budownictwie), Comarch, Makolab (w usługach informatycznych).

Materiał opracowany przez Departament Analiz Gospodarczych MPiT

6. Dane kontaktowe

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej we Francji

Adres: 1, rue de Talleyrand, 75343 Paris Cedex 07

nr tel.: +33 (0)1 43 17 34 00

e-mail: paris.amb.info@msz.gov.pl

strona internetowa: <https://paryz.msz.gov.pl/>

Ambasada Francji w Polsce

Adres: ul. Piękna 1, 00-477 Warszawa

nr tel.: +48 22 529 30 00

fax: +48 22 529 30 01

strona internetowa: <https://pl.ambafrance.org>

**Zagraniczne Biuro Handlowe (ZBH) we Francji
Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.**

adres: 32 rue de la Bienfaisance, 75008 Paris

Monika Kamińska-Jabłonka – kierownik biura

nr tel.: +33 647 894 611

e-mail: monika.kaminska@paih.gov.pl

strona internetowa: <https://france.trade.gov.pl>

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej

Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii

Sierpień 2019 r.